

er forlengst grøftet, gjødslet og forynget. De resterende ca. 640 da myr i de høyereliggende strøk vil bli kultivert etter hvert som midler kan skaffes.

Foryngelse på myrene kommer meget lett naturlig med bjørk og furu. Bjørk har vist seg å reagere aller best på gjødsling. Når denne foryngelsen er ca. fem meter høy kommer også granforyngelse av seg selv innimellom.

Straks etter gjødsling har man prøvd å plante 2/2 gran, men nesten overalt med dårlig resultat på grunn av frostskafer. *Picea Marianna* og *Contortafuru* har gått mye bedre ved planting på myr.

Grøfting og bekkerensk er i Ruud skog utført med ca. 125 000 meter, hvorav ca. 50 000 meter i de vanskelige årene mellom 1930 og 1935. Tømmerprisen var den gang helt nede i kr. 10,30 pr. kbm, og det var vanskelig å få solgt både tømmer og ved. Alle arbeiderne drev derfor med utstrakte kultur- og veiarbeider.

Etter 1956 er alle myrer grøftet med traktormontert graveutstyr. Hovedgrøfter tas for det meste på en dybde av 1,20 meter, og man vil også gå over til et tettere nett med ca. 40 cm dype grøfter da disse har vist seg å gi meget god virkning, hevder ingeniør Egil Berg.

Egil Berg har også vist seg som en pioner på skogsbilveibyggingens område og satte i gang så tidlig som i 1926. Sønnen følger i farens fotspor, og målet er å få 500 til 1 000 meter heste- eller traktorkjørevei fram til nærmeste bilvei. For å sikre fast arbeidskraft i skogen er det bygd en del skogsarbeiderboliger i årene fra 1925 til 1950. Skogsarbeiderne har på denne måten fått kort vei fram til arbeidsplassen, og de har fast arbeid året rundt.

DYRKINGSDEMONSTRASJON

Selskapet Ny Jord i samarbeid med *Hedmark Landbruksselskap* og *Landbruksteknisk Institutt* avviklet den 16. september 1965 en interessant demonstrasjon i maskinell nydyrking hos *Kåre Bergli*, Nybergsund i Trysil.

Arbeidsoppgavene under demonstrasjonen var:

1. Stubbe- og steinbryting innbefattet rensking av matjordlaget med grubberedskaper.
2. Lessing og transport av stubb og stein.
3. Pløying og harving.

Demonstrasjonen foregikk på et dyrkingsfelt til *Kåre Bergli's* bruk. Jordarten bestod av sand og grus, som delvis var meget steinrik.

Baklaster i ferd med å løfte opp en stubbe.

Fot. Trond Jacobsen.

både av mindre stein og store blokker. På arealet som hadde vært skogbevakst, var det dessuten en betydelig mengde stubber og røtter. Feltet hadde delvis relativt sterk helling.

Det var dyrkingsmessig sett vanskelige forhold. Dertil var jorda oppbløtt av langvarig regnvær, og sterkt regn hadde man dessuten også under selve demonstrasjonen. I det hele ble maskinkjøerne, maskiner og redskaper satt på en virkelig og realistisk prøve under denne demonstrasjonen. «Værgudene» var likeledes ublide mot dem som skulle lede og organisere arrangementet, men også den siden av saken holdt absolutt mål.

Den tallrike folkeskare som var møtt frem fra fjern og nær, fikk oppleve en interessant og lærerik nydyrkingsdemonstrasjon, som ikke bare viste et enkelt redskap eller en enkelt metode, men alternative løsninger så å si for de fleste arbeidsoppgaver ved bryting av jord.

Vi vil her spesielt nevne stubbebrytingen, som bl. a. ble utført med to forskjellige maskiner og etter et noe annet prinsipp enn det som kan sies å ha vært vanlig tidligere. I stedet for å skyve stubbene sammen i ranker eller hauger ved hjelp av store beltetraktorer med bulldozerutstyr, ble det vist hvordan man kunne nappe stubbene opp av bakken og foreta opplasting eller samling i hauger. Det ble delvis brukt en stor baklaster med tømmerklo, som kunne ta relativt store stubber rett opp av bakken. Videre ble det med en hydraulisk grøftemaskin, som var utstyrt med en spesiell klo, vist stubbebryting og opplasting på traktortilhenger.

Dette prinsipp for bryting av stubber byr på en vesentlig fordel

når det gjelder bevaringen av muldstoffene i matjordlaget. Stubbene ble trukket opp av bakken slik at langt mindre av humuslaget fulgte med stubbene enn når de skyves sammen i ranker med bulldozer.

Steinrydding var også et av de problemer som ble tatt opp til løsning under demonstrasjonen. Store blokker som kom opp under brøytpløyingen, ble lastet på tilhenger med baklaster. Videre ble så matjordlaget rensket for blokker og stein med spesielle grubbeharver, som var montert direkte på traktoren. Det ble vist to typer — en som var beregnet for litt grøvre stein og hardere arbeid, og en som passet til finrensk for mindre stein i noe løsere jord.

Demonstrasjonen bød for øvrig på forskjellige andre interessante ting, og viste forskjellige alternativer for mekanisert nydyrkingsarbeid. De fremmøtte fikk m. a. o. et klart bilde av mulighetene for mekanisering når det gjelder nydyrking under de forskjellige forhold. Demonstrasjonen viste at grensene for jord som er dyrkbar, teknisk sett, kan strekkes betydelig lenger enn tidligere antatt. Hermed er man også et skritt videre når det gjelder å gjøre flest mulig bruk bærekraftige.

Ole Lie

NY LITTERATUR

Jordsmonnet som vi lever av.

Boken med ovennevnte tittel, er en populær avhandling om jordsmonnet. Den har 134 sider, er rikt og godt illustrert, delvis med fargeplansjer. Forfatteren, *dr. agr. J. Låg*, er professor i jordbunnslære ved Norges Landbrukshøgskole. Ved denne boken har professor Låg tatt sikte på å imøtekomme et stadig stigende behov for en lett-fattelig publikasjon om jordsmonnets- og jordbunnens betydning i planteproduksjonen, eller m. a. o. for vegetasjon, dyr og mennesker. Boken tar sikte på å gi innføring i stoffet ut fra et elementært grunnlag, så vel ved selvstudium som ved gjennomgåelse av stoffet på skole eller kurs.

Forfatteren har på en mesterlig måte fylt de forutsetninger han stillet for boken, som er særdeles forklarende og interessant. Selv om stoffet behandles med det siktepunkt å nå alle uansett tidligere faglig grunnlag, stikker den relativt dypt på de viktigste punkter.

Det må også fremheves som en stor ting ved boken, at jordsmonnets verdi i økonomisk perspektiv, er tatt opp til behandling. Fagets plassering og betydning i dagens- og fremtidens forsyningspolitikk er stilt i et meget klart lys.

Boken er ført i et lettleseelig språk og har en god form. Den om-